

Stichting Schaliegasvrij Nederland - Jaarverslag 2014

Jaarverslag Stichting Schaliegasvrij Nederland

Periode januari 2014 – december 2014

De Stichting Schaliegasvrij Nederland (SVN hierna) heeft in 2014 de ontwikkelingen op het gebied van onconventionele olie- en gaswinning gevolgd en gewerkt aan verbreding van het verzet hiertegen. Dit gebeurde aanvankelijk in een periode van relatieve rust met een verlenging van het moratorium op proefboringen dat eind 2013 is afgekondigd door minister Kamp van Economische Zaken. Uitstel blijkt echter (nog) zeker geen afstel te zijn.

Een belangrijke verandering is de geopolitieke ontwikkeling rond Rusland. Het duidelijk moge zijn dat SVN import van gas uit Rusland niet als een alternatief voor schaliegas.. Energiebesparing en overgang naar duurzame energie van eigen bodem kan veel meer bijdragen aan onafhankelijkheid van importen uit Rusland dan de relatief geringe hoeveelheid schaliegas die in Nederland ooit gewonnen zou kunnen worden. Desondanks betekent de dreiging van blokkade van Russisch gas toch extra politieke druk. SVN keert zich ook tegen import van schaliegas uit de Verenigde Staten, vanwege solidariteit met de oppositie tegen schaliegas daar, en omdat dit gezien de energiekosten voor het vloeibaar maken wel een zeer onvoordelige en klimaatonvriendelijke energiebron is.

Internationale samenwerking met zusterorganisaties wereldwijd wordt in 2014 een steeds belangrijker thema. Europese groepen ondernemen steeds vaker gezamenlijk actie en er zijn ook contacten met VS, Oekraïne, Zuid-Afrika en Argentinië.

Een belangrijk moment was de publicatie van de concept nota reikwijdte en detailniveau voor de milieu-effect-rapportage voor de structuurvisie schaliegas. Daaruit bleek dat bijna geheel Nederland nog steeds 'zoekgebied' is voor schaliegaswinning. Er zijn duizenden, ook in kwalitatief opzicht hoogwaardige zienswijzen ingediend, waaronder ook veel uit buurlanden België en Duitsland. Dit is werkelijk uniek voor een dergelijk document en geeft aan hoe groot en breed gedragen de zorgen zijn over mogelijke schaliegasboringen in Nederland. SVN heeft ook besloten zelf onderzoek te doen naar aspecten van schaliegas die in het Witteveen en Bos rapport (het in 2013 verschenen onderzoeksrapport naar milieugevolgen en veiligheid van schaliegas) onvoldoende aan de orde kwamen.

In november 2014 ontstond een onverwachte politieke commotie over schaliegas toen fractieleider Samson van coalitiepartij zich in een radio-interview eindelijk eens duidelijk tegen schaliegas uitsprak ('We hebben schaliegas niet nodig') en daarmee de andere regeringspartij VVD voor het blok zette. Dit leidde in de Tweede Kamer tot de motie Samson-Van Ojik, waarin gesteld werd dat er tot het einde van de huidige kabinetsperiode geen sprake zou zijn van schaliegaswinning. Deze motie werd door de Tweede Kamer met een ruime meerderheid aangenomen. Het uitstel werd vervolgens weer twijfelachtig toen in december de verhoudingen in de regeringscoalitie verder op scherp kwamen te staan en er bijna een kabinetscrisis ontstond over de Zorgwet. Bovendien bleek minister Kamp van de VVD de motie zo uit te leggen dat proefboringen eventueel wel zouden kunnen plaatsvinden.

Stichting Schaliegasvrij Nederland - Jaarverslag 2014

Het aantal schaliegasvrije gemeenten is snel toegenomen. In oktober kon de gemeente Oudewater als 200^e schaliegasvrije gemeente verwelkomd worden. Aan het eind van 2014 zijn er 223 schaliegasvrije gemeenten en 10 provincies die zich tegen schaliegasboringen gekeerd hebben. Dit bestuurlijke verzet is cruciaal voor de strijd tegen de steeds extremere vormen van fossiele brandstofwinning.

Vertegenwoordiging stichting in platforms, netwerken

SVN heeft in januari opheldering gevraagd over de procedure rond de structuurvisie schaliegas bij het ministerie van Economische Zaken en is daarna uitgenodigd voor een regelmatige briefing over de stand van zaken. SVN is hierop ingegaan. Tot nu toe heeft drie maal een overleg/briefing plaatsgevonden, waaraan bestuursleden Ko van Huissteden en Willem Jan Atsma hebben deelgenomen, samen met vertegenwoordigers van Milieudefensie. Dit bestuurlijk overleg is in zoverre nuttig dat we bijgepraat worden over de ontwikkelingen rond de plan-MER en structuurvisie schaliegas. Aan de andere kant is er een risico dat het overleg misbruikt wordt.

SVN heeft via Willem Jan Atsma en Ko van Huissteden ook contacten gelegd met de Fossielvrij beweging. In oktober is een eerste bijeenkomst geweest waar SVN vertegenwoordigd was, waar ook een overleg is over een actie om pensioenfondsen – het ABP voorop – te bewegen te desinvesteren in fossiele brandstoffen. Deze actie is door SVN met een brief ondersteund.

Bijeenkomsten, lezingen etc

Op 23 mei is er een bijeenkomst in Eindhoven over internationaal verzet tegen schaliegas georganiseerd met vertegenwoordigers uit de Oekraïne en Argentinië. Tijdens deze bijeenkomst blijkt dat de praktijken van Shell bij schaliegasboringen in deze landen veel vervuilender zijn dan Shell zegt toe te passen in andere landen: grootschalige verwijdering vegetatie, open bassins, boorlokaties in nationaal park.

Op 24 september organiseerde Natuurmonumenten in 's Hertogenbosch een informatie-avond over schaliegas. Willem Jan Atsma en Ike Teuling hielden hier een inleiding, ook zijn daar de eerste resultaten van het onderzoek naar de effecten op de natuur (zie onder) gepresenteerd.

Wetenschappelijke activiteiten

Omdat in het Witteveen en Bos rapport uit 2013 alleen aandacht besteed werd aan eventuele wettelijke belemmeringen voor boren in natuurgebieden en ondanks verzoek van de klankbordgroep geen aandacht werd besteed aan schadelijke effecten van schaliegaswinning op natuurgebieden, heeft SVN

Stichting Schaliegasvrij Nederland - Jaarverslag 2014

zelf onderzoek laten doen. Dit onderzoek is uitgevoerd door MSc studente Biologie Corine van Huissteden als stage-opdracht bij SVN en Milieudefensie, en was in oktober 2014 gereed. Het onderzoek toont aan dat sterke effecten op de toch al kwetsbare biodiversiteit in Nederland verwacht kunnen worden. Het onderzoek is gepubliceerd op de website van SVN.

In november is een onderzoek gestart naar diepe lozing van afvalwater van de olie- en gasindustrie. In de Verenigde Staten veroorzaakt het lozen van grote hoeveelheden afvalwater van schaliegas en fracken op deze manier aardbevingen. In Nederland zou deze praktijk niet toegestaan worden zo wordt in het Witteveen en Bos rapport beweerd, maar er blijken verschillende vergunningen te zijn waaronder vergunningen voor grote hoeveelheden afvalwater, en er heeft zich tenminste één geïnduceerde aardbeving voorgedaan.

Juridische acties

Door Milieudefensie is een WOB verzoek gedaan waaruit blijkt dat bij de financiële beoordeling van de vergunningaanvraag van Cuadrilla een financieel onderzoek ontbrak. Op basis hiervan was aanvankelijk een intrekingsverzoek gepland, maar op het laatste moment publiceerde Cuadrilla toch nog informatie over de financiële dekking van hun activiteiten waardoor een dergelijk verzoek minder kansrijk werd geacht.

Beleidsbeïnvloeding en politieke contacten.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de Milieu-Effect Rapportage voor de structuurvisie schaliegas (NRD MER Schaliegas) wordt in mei gepubliceerd. Vooraf heeft SVN een leesgroep gevormd die snel met een reactie naar buiten moet komen. Er kunnen zienswijzen worden ingediend. Er worden reacties voorbereid, een standaard-reactie die iedereen kan gebruiken en eventueel aanpassen, en meer gedetailleerde reacties van SVN. Deze activiteiten hebben zeker bijgedragen aan het unieke volume en kwaliteit van zienswijzen op dit document.

Als onderdeel van het onderzoek voor de plan-MER schaliegas laat het ministerie van EZ door CE Delft onderzoek doen naar nut en noodzaak van schaliegas en draagvlak. Als onderdeel van dit onderzoek zijn verschillende bestuursleden van SVN geïnterviewd door medewerkers van CE Delft.

Mediacontacten

Een journaliste voor het Belgische blad Humo heeft in maart interviews gehad met Hylke Hekkenberg en Ko van Huissteden.

Stichting Schaliegasvrij Nederland - Jaarverslag 2014

In november heeft RTV Oost uitgebreid aandacht besteed aan de diep ondergrondse lozing van grote hoeveelheden afvalwater van de onconventionele oliewinning in Schoonebeek. SVN voorzitter Ko van Huissteden is daarbij geïnterviewd voor radio en TV; diverse landelijke dagbladen en het NOS journaal hebben aandacht besteed aan het onderwerp.

Website

Op de website zijn met grote regelmaat nieuwsberichten over schaliegas verschenen en is de actualiteit zoveel mogelijk gevolgd. Lovend commentaar voor de website kwam uit onverwachte hoek – een PR medewerker van Shell die vertelde vanwege de berichtgeving de website regelmatig te raadplegen. Overigens blijkt dat door de snelle en vele ontwikkelingen sommige informatie (zoals de fact-sheet over schaliegas) toch verouderd is. In 2015 wordt actie ondernomen om deze informatie up to date te brengen.

De gemeenteraadsverkiezingen hebben in mei van dit jaar plaatsgevonden. Voorafgaand aan de verkiezingen zijn in een groot aantal gemeenten moties tegen schaliegas in stemming gebracht en aangenomen. SVN heeft bij wijze van kieswijzer op de website een lijst met stemgedrag van de verschillende lokale en landelijke politieke partijen gepubliceerd.

Internationale samenwerking

In februari is SVN vertegenwoordigd door Jose Gil Paris op een meeting voor anti-schaliegasgroepen in Montpellier, Frankrijk. Belangrijke zorg daar was het TTIP vrijhandelsverdrag waardoor het voor Amerikaanse schaliegasbedrijven veel eenvoudiger kan worden om strengere Europese milieuwetgeving te omzeilen en nieuwe wetgeving te dwarsbomen. SVN heeft zich om deze redenen achter het burgerinitiatief tegen TTIP geschaard.

Op 23 mei is er een bijeenkomst in Eindhoven over internationaal verzet tegen schaliegas georganiseerd met vertegenwoordigers uit de Oekraïne en Argentinië.

Een ander voorbeeld van gezamenlijk optreden van internationaal samenwerkend verzet tegen schaliegas was de gezamenlijke reactie op de uitspraak van NAVO secretaris-generaal Rasmussen in juni, die zonder bewijzen te presenteren beweerde dat het anti-schaliegas verzet gefinancierd werd door Rusland. In een gezamenlijke open brief hebben Europese en Amerikaanse anti-fracking groepen Rasmussen gevraagd bewijzen hiervan te presenteren of excuses aan te bieden voor deze loze beschuldiging. De bewijzen zijn nooit ter tafel zijn gekomen.

Er wordt een congres in Zuidafrika georganiseerd in de week van 18 augustus. Hier is een delegatie van SVN en Milieudefensie naar toe gegaan. Shell koopt bevolking om met whisky, mobieltjes en

Stichting Schaliegasvrij Nederland - Jaarverslag 2014

informatiecampagne met gladde PR folders. De bewering dat schaliegas veel banen oplevert is centraal in de campagne. Het ANC is pro-schaliegas. Belangrijkste tegenargument is het schaarse water voor de landbouw in de steeds verder verdrogende Karoo.

In november heeft een commissie uit de Tweede Kamer een werkbezoek gebracht aan de Verenigde Staten om zich ter plaatse te laten voorlichten over schaliegaswinning. In de aanloop naar dit werkbezoek hebben wij deelnemende kamerleden voorzien van informatie over burgergroepen, milieu-organisaties en wetenschappers die men zou kunnen bezoeken als tegenwicht tegen de industrie-propaganda.

In november wordt ook de Zuid-Afrikaanse film “Unearthed” over de schaliegas-strijd in de Karoo, na vertoning op het IDFA festival, op een aantal plekken in Nederland (oa. Boxtel en Tilburg) gescreend en bediscussieerd. Ook hierbij heeft SVN een bijdrage geleverd.

Overig

Een recente ontwikkeling is boren naar 'tight gas', gas wat zich in zeer dichte zandsteenreservoirs bevindt. Hiervoor wordt ook gefrackt, zij het minder intensief als voor schaliegas. Wat bovengrondse activiteiten betreft is het klein vergeleken bij grootschalige schaliegaswinning. Boringen zijn o.a. gepland bij Haastrecht in Zuid-Holland en Blijham in Groningen. Het is een voorbeeld van een glijdende schaal naar fracken voor schaliegas. Daarom is in november besloten lokale groepen die zich hiertegen verzetten ook met raad en daad te gaan ondersteunen.

Organisatie

Vergaderingen van het stichtingsbestuur hebben plaatsgevonden op 29 januari, 13 maart, 12 mei, 26 augustus, en 17 november. De bestuurssamenstelling blijft ongewijzigd. Er zijn geen kandidaten beschikbaar om bestuursleden te vervangen en de zittende bestuursleden blijven beschikbaar. De vacature voor het secretariaat blijft vooralsnog open.

Stichting Schaliegasvrij Nederland - Jaarverslag 2014

Financiële overzicht.

JAARREKENING 2014			
	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat
Donaties		€ 1,032	
Boek Heinberg	€ 741	€ 368	
Verzekering	€ 699		
Bankkosten	€ 115		
Website	€ 229		
Busreis Den Haag*)	€ 739		
Congres/studie	€ 580		
Overige kosten	€ 82		
	€ 3,185	€ 1,400	-€ 1,784
Toelichting			
*) Busreis is volledig betaald door 1 weldoener			

BALANS 2014	1/01/14	1/01/15	
Rekeningcrt	€ 3,992	€ 2,207	-€ 1,785
Spaarrekening	€ 694	€ 694	
Totaal	€ 4,686	€ 2,901	-€ 1,785

BEGROTING 2015

In 2015 wil SVN een donatiecampagne gaan voeren.
In april is de begroting voor 2015 beschikbaar.